

İDDİANAME ÜZERİNE İFADEMİDİRİddianamenin genel karakteri:

İddianame hukukî bir belge niteliğinde değildir. Hukuk anlayışı açısından, öne sürülen ceza maddelerindeki unsurların tahlili ve bu suçların işlenmiş olmasının ispatı açısından son derece zayıf, tutarsız, mesnetsiz ve delilsizdir. Hatta düpedüz hukuk anlayışından yoksundur. Üstelik, peşin hükümlerden hareket edilerek TİP ni ve biz parti yönetici ve üyelerini her ne şekilde ve surette olursa olsun, mutlaka suçlamak gayretiyle tanzim edilmiştir. Oysa savcının ödevi sanık hakkında sadece aleyhteki değil, lehteki delilleri ve hususları da dikkate almak, ortaya koymaktır. İddianame hukukî geçerliği olmayan bir politik polemik niteliği taşımaktadır.

İddianamenin bu karakteri, daha ilk paragrafında açığa çıkmaktadır. Gerçekten de iddianamenin giriş cümlelerinde milliyetçi-toplumsalcılık, yani nasyonal sosyalizm, Türk milletinin "Kendi felsefesi, dünya görüşü, kendi bilinç ve karakteri olan milliyetçi-toplumsalcı görüş" olarak sunulmaktadır ve bizler milliyetçi, bu kendi felsefe, dünya görüşü, bilinç ve karakteri olan milliyetçi-toplumsalcılıktan, nasyonal sosyalizmden, koparmak amacını gütmekle suçlanmaktayız. Böylece, iddianamenin nasıl bir zihniyetle hazırlandığı daha ilk satırlarında açık, seçik ve kesin belirmektedir. İddianamenin bu nasyonal sosyalist (nazi) zihniyeti ve tutumu aynı paragrafta liberal kapitalizme karşı alınan vaziyetle de belirmektedir. Gerçekten de nasyonal sosyalizm, kısa adı ile Nazizm, kapitalizmin liberal aşamasından sonra gelen tekelci kapitalizm aşamasında büyük burjuvazinin, özellikle finans kapitalin, açık teröre dayanan zorba ve zalim diktatoryası ve bu diktatoryanın ideolojisi. İtalya'da Faşizm, Hitler Almanyasında Nazizm adı altında oluşmuş olan bu kanlı diktatörlük rejimlerine genel olarak Faşizm adı verilir.

Hemen berilteyim ki biz, Faşizmin ve onun yerel bir çeşidi olan Nazizm'in Türk milletinin "Kendi felsefesi, dünya görüşü, kendi bilinci ve karakteri" olduğunu kesinlikle ve şiddetle reddederiz. Türkiye İşçi Partisi olarak ve bu partinin yöneticileri ve üyeleri olarak, bizim on yıllık bütün çabamız, Türkiye'yi böyle bir musibetten uzak tutmak için Faşizmin her çeşit görüntü ve belirtisine karşı, her türlü Faşizan eğilim, akım ve görüşlere karşı amansız mücadele vermek olmuştur. Emperyalizm'e ve Faşizm'e karşı bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm için mücadele, bütün davranış ve hareketlerimizin temel direği, mihreri olmuştur. Anayasayı, demokrasiyi ısrarla, cesaretle, yollar boyu savunmuş, bunun mücadelesini vermiş olmamızın bir gerekçesi de budur. Bugün, partimizin kapanması ve kendimizin sanık sandalyesine oturtulması durumuyla karşılaşmış olsak dahi biz, bu mücadele ve uğraşlarımızdan onur ve kıvanç duyuyoruz. Türkiye'nin politik ve fikir tarihi yazıldığında, TİP'nin bu tarih sayfalarında şerefle yer alacağına inancımız tamdır.

İddianamenin Hukuk Anlayışından Yoksunluğu:

İddianame hukukî nitelikten yoksundur. Bütün suçlama, bilgi ve mantık hatalarıyla malul bir muhakemeye, bir istidlaller zincirlemesine dayandırılmaktadır. Yürütülen muhakeme özetle şudur:

- 1- TİP ve partilileri bilimsel sosyalizmden bahsetmektedirler, bilimsel sosyalisttirler.
- 2- Bilimsel sosyalizm, eşit, komünizmdir.
- 3- Komünizm, işçi sınıfı diktatoryasıdır. Komünistler cebir ve şiddet yoluyla iktidara gelmeyi öngörürler, cebir ve şiddete dayanan bir yönetim kurmayı amaçlarlar ve iktidara geldiklerinde kurarlar da.
- 4- TİP ve partililer de komünist olduklarından cebir ve şiddet yoluyla iktidara gelmeyi amaçlanmaktadır ve/veya iktidara geldikten sonra cebir ve şiddete dayanan bir yönetim kuracaklardır, zorla iktidarda kalacaklar, iktidardan gitmeyi reddedeceklerdir.

Yürütülen bu muhakemenin, mantık silsilesinin unsurlarını ve bağlantılarını tahlil edip hatalarını açıklamadan önce, şu hususu önemle, altına çizerek belirtmek isterim ki, bütünüyle böyle bir suçlamanın hukuki ve kanuni hiç bir geçerliliği yoktur. Hiç bir örgüte ve kişiye, mantıki istidlâllere dayanarak geleceğe matuf ve mefruz bir suç işleme niyeti isnad edip, o örgüt ve ya kişinin cezalandırılması istenemez. Oysa, cebir ve şiddet yolundan iktidara gelmeyi ve/veya bu şekilde iktidarda kalmayı amaçladığımızı dair suçlamanın iddianamedeki dayanağı, bu bilgi ve mantık bakımından çürük ve hatalı, hukuk ve kanun açısından geçersiz olan istidlâller serisidir. İddia edildiği yoldan iktidara gelme ve iktidarda kalma niyet ve davranışlarımızın somut, inandırıcı delilleri iddianamede gösterilmemiştir. Gösterilemezdi de, çünkü gerçekten yoktur. O kadar ki, iddianame yer yer, tüzük ve programı incelerken iddialarının aksine deliller bulunduğunu kabul etmek zorunda kalmıştır. Tüzük ve programda, partinin kanun yolundan iktidara yürüyen bir parti olduğunun, oylarla iktidara gelip, oylarla iktidardan çekileceğinin açıkça ifade edilmiş bulunduğunu belirtmekten kaçınamamıştır. Partinin on yıllık faaliyetlerinde de iddianamenin suçlamalarını teyid edecek deliller bulamamıştır. Şimdi böyle olunca, iddianame, tüzük, program ve diğer belgelerdeki ifadelerin birer aldatmaca olduğu yolundaki mesnetsiz iddialarını tekrar etmekten öteye gidememiştir. Böylece sayın savcı bizlere isnad ettiği suçu ispat edememiş durumdadır.

İddianamenin mütemadiyen Marksizm'den, Leninizm'den sözedererek soyut suçlamalarla sayfalar doldurmasının sebebi budur. Oysa insanlar böyle genel ve soyut suçlamalarla mahkemeye sevk edilip yargılanamazlar. Bir kez Anayasanın 20. maddesi düşünce ve kanaat hürriyetinin ve düşünce ve kanaatleri söz, yazı, resim ile veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklayabilme ve yayabilme hürriyetini garanti altına almıştır. İkincisi, suçsuz ceza olamayacağı gibi, kanunsuz suç da olmaz. Bunlar temel hukuk ilkeleridir. Kanunda suçun tarifinin, unsurlarının verilmiş olması gerekir. Üçüncüsü, 141-1 ve 142-1 maddeler hükümlerinde Marksizm, Leninizm, Komünizm, gibi terimlerle suç tarifi yapılmamış, üç unsur belirtilmiştir. Bunlar da, bilindiği üzere, özetle, 1) Sosyal bir sınıfın diğer sınıflar üzerinde tahakkümünü tesis etmeye, 2) Sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmaya, 3) Müesses iktisadi veya sosyal temel nizamlardan herhangi birini devirmeye matuf cemiyetler kurmak, yönetmek, bu gibi cemiyetlere dahil olmak veya bu üç konuda propaganda yapmaktır.

Savcılık, 141-1 ve 142-1 ile ilgili olarak, bizlerin hangi somut fiil ve hareketlerimizle bu üç suçun üçünü birden veya birini, ikisini, işlediğimizi göstermesi, ispat etmesi gerekirdi, oysa, bizim bu suçları işlediğimize dair fiil ve hareketlerimiz ortaya konmuş değildir. Konamazdı da, çünkü yoktur. 141 ve 142. maddelerin diğer fıkraları açısından da aynı gerekler varittir. Bu dava, şu veya bu doktrinin yargılanması değildir; belli kişilerin, bizlerin, fiil ve hareketlerimizin söz konusu kanun maddeleri hükümleri açısından yargılanmasıdır. Onun için bu yargılama ve duruşmalar bu sınırlar içinde kalmak zorundadır.

Ne varki, Savcılık tanzim ettiği iddianamede böyle davranmamıştır. Büyük bir kavram ve terim karışıklığı ve bilgi noksanlığı içinde soyut suçlamalarla sayfalar doldurmuştur. Böylece yaratılmış kalın sis perdesi içerisinde gerçekleri tesbit edip belirtmek için, iddianamede geçen belli başlı kavramları açıklamak, bizim bunları nasıl anladığımızı izah etmek gereğini duyuyorum.

Bilimsel sosyalizm:

İddianamedeki bilimsel sosyalizm-komünizm eşitlemcisi yanlıştır. Bilimsel sosyalizm, toplum olaylarına, toplumsal gelişme ve değişimlere bir bakış açısını, bu olguları bir inceleme ve tahlil metodunu ifade eder. Komünizm ise, bir toplum düzenini ve bu düzenin nasıl gerçekleşeceğini, ne nitelik taşıyacağına ilişkin doktrini ifade eder.

Bilimsel sosyalizm, sübjektif ve kişisel görüş ve değer yargılarına karşı bilimsel görüş açısını ve metodunu önerir. Buna göre toplumlar da fiziki tabiat gibi bir objektif gerçekler alemidir. Toplumların da, bireyler olarak insanların iradesi dışında, iradesinden bağımsız objektif kanunları, gelişme seyri vardır, tabiat aleminde olduğu gibi. Onun için, herşeyden önce toplumu kendi tarihsel gelişme seyri içinde, metodlu ve sistemli bir şekilde incelemek objektif gelişme kanunlarını tesbit etmek, toplum meselelerine çözümünü, toplumun kendi gelişme kanunları çerçevesi içinde, toplumu geliştiren objektif güçler alanında aramak gerekir. Masa başında oturup düşünerek ve kendi kişisel iyilik-kötülük, doğruluk-eğrilik inançlarına göre eleştiriler yaparak ve toplum düzenleri önererek hiçbir şey halledilmez.

Bu kısaca açıkladığımız toplumsal olayları bakış açısı ve inceleme metodu, genellikle bilimin kabul ettiği açı ve metoddur. Sosyalist olmayan, ama toplumsal realitenin de kanunları olduğunu, tabiat bilimleri gibi toplum biliminin de mümkün olduğunu ve toplumların bilimsel metodla incelenmesi gerektiğini kabul eden bilim adamları vardır. Zaten bunu kabul etmeden bir iktisat biliminden, sosyolojiden, siyasal bilimden söz etmenin imkanı yoktur.

Bu bilimsel açı ve metod, sosyalizm konusunda ne anlama gelir ve ne sonuçlar verir? Şu anlama gelir, şu sonuçlara götürür:

Bilimsel sosyalizme göre, genel olarak insan toplumlarının, somut olarak her bir toplumun sosyalizme geçiş yolları, sosyalizmin her toplumda gerçekleşme biçimleri evrensel, toplumsal gelişme kanunlarına ve her somut toplumun kendi özgül şartlarına, tarihsel aşamasına ve gelişme doğrultusuna göre olacaktır; sübjektif, soyut tercihlere, masa başı teorilerine ve önerilerine göre değil. Sosyalistlerin görevi de bu evrensel, bilimsel kanunları ve kendi toplumlarının özgül somut şartlarını, niteliklerini tesbit etmek, öğrenmek ve ona göre hareket etmektir. Toplumların gidişine iradi müdahaleler, yön vermeler, kısacası izlenecek geniş anlamda sosyal politika ancak, toplumsal sistemlerin objektif gelişme ve işleme kanunlarına, yani objektif ve özgül şartlarına uygun olursa, olumlu sonuçlar verir; aksi halde bu, etkisiz ve sonuçsuz kalır; ya da, geçici süre etkili olsa dahi toplumsal hayatta ve gelişimde tıkanıklıklara, çalkantılara, giderek patlamalara yol açar.

Türkiye İşçi Partisi, toplumsal olayların, gelişmelerin, meselelerin incelenmesinde, sonuçlar çıkarılmasında, çözümler aranmasında ve bulunmasında bu açıkladığımız açı ve metodun kullanılmasını ve Türkiye'de de sosyalizme geçiş ve sosyalizmi gerçekleştirmek biçimlerinin, bu kısaca belirttiğimiz yöntemle olacağını kabul eder. Bunun için bilimsel sosyalisttir. Bunun için programının temel ilkeler adlı bölümünde, ilk ilke olarak "Bilime dayanan politika" ilkesini koymuştur.

Sınıf Partisi, Sınıf İktidarı:

Şimdi iddianamede daha somut noktaların incelenmesine geçelim.

Sayın savcı iddianamede sayfalar boyu Türkiye İşçi Partisinin bir sınıf partisi olduğunu ispatlamaya çalışıyor ve anlaşıyor ki, sınıf partisi olmayı cezayı müstelzim bir suç sayıyor. Boşuna zahmet etmiş. Türkiye İşçi Partisi sınıf partisidir. Bunu her zaman açıkça beyan etmiştir. Tüzüğünde ve Programında ifade edildiği üzere:

"Türkiye İşçi Partisi, Türk işçi sınıfının ve onun tarihi, bilime dayanan demokratik öncülüğü etrafında toplanmış, onunla kader birliğinin bilinç ve mutluluğuna varmış topluncu aydınlarla ırgatların, topraksız ve az topraklı köylülerin, zanaatkarların, küçük esnafın, aylıklı ve ücretlilerin, dargelirli serbest meslek sahiplerinin, kısacası, emeğiyle yaşayan bütün yurttaşların kanun yolundan iktidara yürüyen siyasi teşkilatıdır."

Kol ve kafa emeği ile geçinen, yirminci yüzyılın üçüncü çeyreğinde dahi insanca yaşana düzeyine ulaşamamış, maddi ve manevi varlıklarını geliştirme imkanlarına kavuşturulmamış işçi ve emekçi sınıf ve tabakaların, baskı ve haksızlığa uğrayan bütün yurttaşların haklarını, özgürlüklerini savunmakla iftihar eder.

Sınıf partisi olmak, 141 ve 142 nci maddeler hükümleri muvacehesinde bile bir suç değildir. Anayasa Mahkemesi'nin sözü geçen maddeler hakkında verdiği kararda da bu husus belirtilmiştir.

Kaldı ki, bütün partiler sınıf partisidir. Ama bunu açıkça söylemezler. Burjuva partileri, büyük işçi ve emekçi kitlelerin, ara sınıfların oylarını ve desteğini kazanabilmek için "biz sınıf partisi değiliz, kitle partisiziz, milli partiyiz" derler. Bir partinin hangi sınıfın veya sınıf ve tabakalar koalisyonunun partisi olduğu programından, savunduğu ve iktidara geldiği zaman izlediği politikasından bellidir. Türkiye İşçi Partisi bizdeki diğer partilerin de sınıf karakterlerini tahlil etmiş ve bunu çeşitli raporlarında, bildirilerinde açıklamıştır. Adalet Partisinde çıkan ihtilafı, kopmayı, Demokratik Partinin ve Milli Nizam Partisinin kuruluşunun çöken sınıflar arasında (Toprak ağaları, Ticaret burjuvazisi, Sanayi Burjuvazisi arasında) meydana gelen güç dengesi değişikliği ile izah etmiştir. Keza CHP'de meydana gelen bölünmeyi, CHP'nin sınıfsal tabanını değiştirmeye eğilim ve çabasının bir sonucu olarak görmüştür.

Siyasi parti nedir zaten? Sayın Savcı siyasi partileri, siyaset alanında spor kulüpleri gibi meydana gelen teşekküller mi sanıyor? Spor kulübü kurar gibi kurulan partiler yaşamaz, veya yaşasa da, ismi var cismi yok kabilinden yaşar. Yaşayan güçlü partiler, toplumu oluşturan sınıf ve tabakalarda tabanı, dayanağı olan partilerdir. Siyasi partiler toplumdaki sınıf ve tabakaların siyaset alanında temsilcisi ve sözcüleridir ve en önemlisi, iktidar için mücadele ve iktidarı alma araçlarıdır. Kısacası, siyasi partiler sosyal sınıf ve tabakaların siyasi düzeyde örgütlenmeleridir. Bunun için partiler demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır.

Anayasalar ve bunlara uygun diğer kanunlar, sosyal sınıf ve tabakaların kendi siyasi örgütleri, yani partileri, aracılığı ile iktidarı almak, etkilemek, veya muhalefet yolu ile iktidar karşısında denge tutmak mücadelesinin, iktidara gelme ve iktidarda kalmalarının kurallarını, biçimlerini, siyasi mücadelelerinin sınırlarını vazeder, çerçevesini çizer.

Çok partili demokrasi rejimi budur. Bizde 1946'dan beri örnek alındığı boyuna tekrarlanan, hayranlık ifade edilen batı demokrasilerinde de durum budur. Batı demokrasilerinde bunun içindir ki hiçbir doktrin, hiçbir siyasi-sosyal sistem öncrisi taraftarlığı yasaklanmaz. En solundan en sağına kadar bütünsiyasi partilere müsaade edilir. Bu partiler fiilen de mevcuttur, serbestçe faaliyet bulur, birbiri ile mücadele ederek iktidar için yarışır. Batı demokrasilerinde çok partili siyasi rejim o toplumların sosyal sınıflar yapısının siyasi alanda yansımasıdır. Sosyal sınıf ve tabakalar arasındaki ilişkiler, mücadeleler, güç dengeleri siyasi partiler aracılığı ile siyaset alanında ifadesini bulur, toplumu yönetme konusunda nisbi bir dengelenmeye kavuşur. Çok partili siyasi demokrasi devletin, devlet büyüklerinin yukarıdan aşağıya himayeci bir yönetimi değildir. Toplumdaki gruplaşmaların, güçlerin yasalar çerçevesi içinde, hak, özgürlük ve çıkarlarını gerçekleştirmeleri ve genişletmeleri mücadelelerinin dengelenmesi rejimidir.

Bu durumun, bu ortamın mevcut olmadığı bir toplundan, bir rejimden, -ne gerekleri sürülürse sürülsün- batı örneğinde bir demokrasi rejimi olarak sözedilmez ve değildir de. Bizde batı örneği demokrasiden boyuna sözedildiği halde, batı örneği bir demokrasinin bir türlü gerçekleşememesinin, yerleşememesinin sebeplerinden biri de toplumsal sınıf yapısının, kuvvet oranlarının siyasi partiler aracılığı ile siyaset alanında serbestçe ifade bulamaması olmuştur. Çok partili hayata geçilirken işçi ve emekçi sınıflar partilerine, sol, sosyalist partilere müsaade edilmedi. Oysa sözkonusu dengelenme esas itibarı ile sermaye sınıfları ile emekçi sınıflar arasında oluşan dengelenmedir. Batıda

sol kanat partileri, işçi ve emekçi sınıflar partileri olmayan tek bir demokratik ülke yoktur. Bizde ise bütün batı örneği demokrasi edebiyatına rağmen o demokrasilerin temel şartı yerine getirilmedi. 1961-71 arasında ise devanlı engellendi. Şimdi de yeniden yasaklanmak isteniyor.

Bunun için, mugalataları, demogojileri bir tarafa bırakıp, demokrasiden yana mıyız, değil miyiz, Türkiye'de demokratik rejimin yerleşmesine ve gelişmesine müsaade edilecek midir, edilmeyecek midir? sorusuna açık, seçik, kesin cevap vermek gerekir. Cevap olumlu ise, "Evet" ise, o zaman çok partili demokratik rejimin gerçeklerini yerine getirmek zorunludur. Hem bu gerçekleri yerine getirmeyeceksin, yerine getirilmesini önleyeceksin, hem de batı örneği demokrasi hayranlığı, lafazanlığı yapacaksın, işte asıl bu bir aldatmacadır, saminiyetsizliktir. Ne var ki dünya kamuoyu ve Türkiye'nin toplumsal gelişmesi ve halk oyu öyle bir çizgiye gelmiştir ki bu aldatmacalarla ne dışta, ne içte hiçkinseyi inandırmaya imkan yoktur. Ve uzun vadede, toplumun objektif gelişme kanunları, tarihsel gelişme doğrultusu, iktidarların çıkardığı yasalar-dan, koyduğu yasaklardan, daha ağır bastığı ve toplumun gidişini tayin edici rol oynadığı için, toplum, zorunlu tarihsel gelişme rayına ergeç oturur. Ne var ki, kıymetli zaman kaybedilmiş, dar boğazlar daha da daraltılmış, kaçınılmaması mümkün bir takım badirelere yol açılmış olur.

Egemenlik, İktidar, Tahakküm:

İddianamede bilerek veya bilmeyerek birbirine karıştırılan kavram ve konuların bir bölümü de egemenlik, iktidar, tahakküm arasındaki farklar ve bu kavramların anlamlarıdır.

Milli Egemenlik ilkesi diğer toplumların ve bizim toplumumuzun tarihinde, egemenlik (hükümranlık) hakkını ilahî kaynağa dayandıran ve bir sülaleye imtiyaz olarak inhisar ettiren ilkeye ve uygulamaya karşı belirmiştir ve onun reddi olarak kabul edilmiştir. İlahî kaynağa dayanan egemenlik hakkı veraset yolu ile intikal ve tecelli eder. Milli Egemenlik ise, genel serbest seçimlerle ifadesini bulur. Ana Milli Egemenliğin gerçekleşmesi için yalnız serbest genel seçimler kendi başına yeterli değildir. İç ve dış politikada, iktisat, eğitim vb. anlamlarda, sosyal sistemler konularında çeşitli alternatiflerin öğrenilmesi, öğretilmesi, bilinmesi, tercihlerin yapılabilmesi imkanının sağlanması gerekir. Fikir, doktrin, söz, siyasi örgütlenme seçme ve seçilme hakkı ve özgürlükleri bunun için vardır, ve var olması elzemdir.

Milli Egemenliğin bir diğer temel şartı yine milletin oyuna sunularak kabul edilmiş Anayasalar ile milli egemenliğin somutta kullanış kurallarının biçimlerinin, organlarının tesbiti, hükmü bağlanmasıdır.

İktidar ise egemenliğin bu temel şartlar çerçevesi içinde ve ona riayet edilerek devlet mekanizmasını yönetme, devlet işlerini yürütme yetkisidir. Çok partili demokrasi rejimini kabul etmiş toplumlarda, biraz önce açıklamaya çalıştığım üzere, sosyal sınıf ve tabakalar siyasi düzeyde örgütlenerek bu siyasi örgütler aracılığı ile milli egemenliğin şartları ve kuralları çerçevesi içinde iktidarı alma mücadelesi verirler. Seçimler sonucu iktidarı bu partilerden biri veya birkaçının koalisyonu alır. Böylece seçimleri kazanan partinin sınıfsal niteliğine göre iktidar da bir sınıf karakteri, sınıf muhtevası taşır. İktidarı kazanan sınıfsal siyasi örgüt-parti-clindeki yetkilileri temsil ettiği sınıfın veya sınıflar koalisyonunun yararına, lehine olarak kullanmaya çalışır. Milli egemenlik ile siyasi iktidar birbirinden farklı olduğu içindir ki bizdeki siyasi literatürde ve tartışmalarda da AP iktidarından CHP iktidarından söz edilir.

Bazı hallerde ve zamanlarda iktidardaki siyasi partinin sınıfsal karakteri o kadar ağır basar ki iktidar temel yasa olan Anayasa'yı zorlana, ihlal etme durumuna dahi düşebilir. Türkiye'de 1961-1971 arasında, özellikle AP iktidarlara döneminde durum böyle olmuştur. İlerici, emekçi halk kitlelerinden yana

olan 1961 Anayasası toprak ağaları, ticaret ve sanayi burjuvazisi sınıflarının işine gelmemiş, sınıfsal çıkarlarına uygun düşmemiştir. Bunun için de bu sınıfların siyasi örgütü olan AP, layikliğe aykırı hareket etmiş, reformları yapmamış, Anayasanın çalışan vatandaş kitlesine tanıdığı sosyal-ekonomik hakları gerçekleştirmemiş, Anayasanın planlama, iktisadi hayatın düzenlenmesi, konularındaki hükümlerini yerine getirmemiş; özel mülkiyetin ve teşebbüsün kamu yararına aykırı olamayacağı hükmünü hiç dikkate almamıştır. AP iktidarı "Ben milletin oyları ile geldim, milli iradeyi ben temsil ediyorum, istediğimi yaparım" zihniyeti ile hareket etmiştir. İktidara gelme yolunun meşruluğunun, iktidara geldikten sonra meşruluğu garantilediğini, iktidarda kalırken meşru olabilmek için Anayasa'ya riayet gerektiğini birtürlü kabul etmek istememiştir. İstememiştir çünkü 'O'nun sınıfsal karakteri ve politikası Anayasa ile çatışır halde idi. Böylece AP iktidarı Anayasa dışına ve Anayasaya aykırı bir duruma düşmüştür. Biz parti olarak bu durumu, AP iktidarının politikasını, tasarruflarını, icratlarını tahlil ederek yıllarboyu kamuoyuna açıkladık ve protesto ettik. AP çoğunluğu ile meclislerden çıkan Anayasaya aykırı kanunlar hakkında iptal davaları açarak AP iktidarını Anayasa çizgisi içine sokmaya çalıştık.

Türkiye'nin içine girdiği ekonomik dar boğazların, kalkınma hızının düşüklüğünün, sosyal huzursuzlukların ve çalkantıların ve giderek anarşik hareketlerin temelinde yatan sebeplerden biri de budur. Sosyal huzursuzluğun, direnişlerin aldığı bazı biçimler tasvip edilemez nitelikte olabilir, olmuştur, ama unutulmamalıdır ki, bunlar dahi, son tahlilde meşruluk dışına düşen ve toplumun temel meselelerine çözüm getirmeyen bir iktidara ve onun anayasa dışı uygulamalarına karşı bir tepkidir. Gerçek sorunlu ve suçlu Anayasal meşruluk dışına düşmüş, toplumun temel sorunlarına çözüm getirmemiş, Atatürk'ün "istiklali tam" ilke ve politikasından sapmış, Türkiye'yi emperyalizmin siyasi, askeri, iktisadi ve ideolojik baskı ve nüfuzu altında tutmuş olan bu iktidardır.

Milli egemenlik ve iktidar kavramı ve konularını böylece açıkladıktan sonra sınıf tahakkümü konusuna geçeyim. Bu daha basit ve kolay anlaşılır bir konudur. İktidara cebir ve şiddet yolu ile gelip, cebir ve şiddet yöntemlerine dayanarak iktidarda kalmak, Anayasal hak ve özgürlükleri kaldırmak, Anayasal organları ve kurumları lağvetmek veya işlemez hale getirmek, iktidarın bir tahakküm biçimini alması demektir. Ve bu çeşit bir tahakküm iktidarı Anayasanın ve 141-1 ve 142-1 fıkraları hükümlerinin yasaklarına girer. Böylece, sınıf partisi olmaktan ve sınıf iktidarlarından söz etmek ne milli egemenliğin reddidir, ne de cebir ve şiddete dayanan bir tahakkümü anaçlamayı ifade eder.

Türkiye İşçi Partisi, tüzüğünde, programında, sayısız yazılı ve sözlü beyanlarında iktidarı kazandığı zaman bu iktidarın işçi sınıfı ile birlikte bütün kol ve kafa emekçisi kitlelerin, yani milletin büyük çoğunluğunun iktidarı olacağını belirtmiştir. Sayın Savcı, beden ve kafa emeği ile toplumun maddi ve manevi zenginlikler toplamının bütün üretimini, hizmetlerini, kültür ve sanat yapıtlarını meydana getiren, "değer yaratan" ve milletin çoğunluğunu oluşturan sınıf ve tabakaların kendi partileri aracılığı ile gerçekleştirecekleri iktidarını Anayasaya, demokrasiye aykırı bir zorbalık iktidarı olarak görüyor da, bir avuç mutlu azınlığın iktidarını mı demokratik ve hür bir iktidar olarak kabul ediyor? Hangisinden yanadır? Ben hiç kuşkusuz birincisinden yanayım.

Sol kanatta yer alan tartışmalarda Türkiye İşçi Partisine yöneltilen "İşçi sınıfı partisi değilsiniz, bir küçük burjuva partisisiniz" eleştirilerine karşı cevaplarımızda Türkiye İşçi Partisinin "İşçi sınıfı partisi" olduğunu belirtmişizdir. Ama aynı zamanda bir işçi sınıfı partisi olmanın ne anlama geldiğini de izah etmişizdir. Sayın Savcının sosyalist teori ve pratik ile biraz

ülfeti olsaydı ve bizde yapılan bu tartışmaları izleniş bulunsa idi bilirdi si, işçi sınıfı partisi demek işçi sınıfına mühasır bir parti demek de ğildir. İşçi sınıfının politik hareketini, sosyalist hareketi, işçi sınıfının dar sınıf sınırları içine sıkıştırmak, sadece işçi sınıfına mühasır meseleler ile, haklar ile, çıkarlar ile meşgul olan bir hareket haline getirmek, sosyalizmden sapma sayılır ve buna "Ekonomizm", "Sendikalizm", veya "Uvriyerizm" sapması adı verilir; bu çeşit sapmalar ve sapma eğilimleri ile kesin mücadele edilir. İşçi sınıfının politik partisi, işçi sınıfının kendi günlük dar çıkarları, meseleleri, sınıf sınırları dışına çıkartıp ona bütün toplumun özellikle kapitalist sömürüden, baskıdan, haksızlıklardan muzdarip diğer bütün emekçi halk kütlelerinin sorunlarını, haklarını kapsayan geniş bir görüş açısı vermeye çalışır. Sosyalizm ve sosyalist parti diğer emekçi kitlelerin meselelerini de çözümler önerir ve iktidara geldiği zaman çözümler getirir, ama, burjuva ideolojisi açısından değil sosyalizm açısından. İşçi sınıfının sosyalist partisi diğer kol ve kafa emekçisi kitlelerin ittifakına, desteğini kazanmaya çalışır ve zamanla kazanır.

Ama bütün bunları işçi sınıfı partisi olduğu için yapar. İşçi sınıfının öncülüğü sorunu da bu noktada belirir. Diğer emekçi sınıf ve tabakalar ne kadar sömürülse, yoksullaşsa, haksızlığa uğrasa kendi sınıf güçleri ve hareketleri ile iktidara gelemezler, kendilerini sömürü ve baskılardan kurtaramazlar, çünkü bunlar temel sınıflar değildirler. Feodal, otokratik düzenlerde bu sınıfla gelişen ve güçlenen burjuvazi ile birlikte feodal beyler sınıfına ve otokrasi karşı hareket ederler, burjuva demokratik devrimin kitlesel gücü olurlar. Kapitalist sömürünün ve baskının yoğunlaştığı dönemlerde ise işçi sınıfının sosyalist ideolojisi ve politik hareketine meylederler ve giderek işçi sınıfının müttefiki, destekleyicisi durumuna girip sosyalizm mücadelesine katılırlar.

Böylece, işçi sınıfı öncülüğü tarihsel, sosyolojik bir olgu (bir vakı'a) olarak ortaya çıkar. İşçi sınıfı bilinçlendiği ölçüde de bu öncülüğü bir tarihsel görev olarak yüklenir ve yerine getirir. Bunun içindir ki işçi sınıfının öncülüğü, parti programında da belirtildiği üzere, işçi sınıfına bir intiyazlı üstünlük tanımak ve kazandırmak sorunu değildir. İşçi sınıfı öncülüğü, kapitalist toplumun sınıf yapısından, bu yapıda çeşitli sınıfların objektif ve ideolojik durumundan ve freksiyonlarından çıkmaktadır. Sayın Savcı bu konulara daha yakından eğilse idi, parti programındaki, işçi sınıfı öncülüğü bu sınıfa bir intiyaz, bir üstünlük tanımak değildir ifadesini bir aldatnaca sayma basitliğine ve hafifliğine düşmezdi. Kaldı ki, Savcı bir aldatnaca olduğu iddiasının dayanağını, delillerini verebilmiş, ispatlayabilmiş de değildir.

Türkiye İşçi Partisinin Demokrasi Anlayışı:

İddianamede, bizim gerçekleştirmeyi amaçladığımız düzende halktan kopuk bir yönetimin, bir parti bürokrasisi yönetiminin meydana geleceği ileri sürülmektedir. İddianamenin 24 ncü sayfasının 1.nci paragrafında bu konu üzerinde durulmaktadır. Ama yine bu konuda da partiye veya şahıslarımıza ait hiçbir belge, delil ortaya konmamakta, hiçbir fiil ve hareketimiz gösterilmemektedir. Daha önce açıkladığım ve çürüklüğünü, hukuki geçersizliğini gösterdiğim benzetme mantığı ile hareket edilerek, Marksist-Leninist-Komünist partiler iktidara böyledir, Türkiye İşçi Partisi de bu nitelikte bir parti olduğu için onun iktidarı da böyle olacaktır hükmüne varılmaktadır.

Oysa Türkiye İşçi Partisi'nin demokrasi anlayışı, nasıl bir yönetim amaçladığı parti programında ayrıntıları ile açıklanmıştır. Program partiyi bağlayan bir belgedir. Bunun için de geçerli hukuki delil niteliğindedir. Parti programının "Temel İlkeler" başlıklı üçüncü bölümünde, "Halkın günlük hayatında gerçekleşen demokrasi" ara başlığı altında ikibuçuk sayfa tutan kısımdan bir

paragrafı duruşma zabıtlarına geçirtmek ve sayın Savcı'nın iddiasının mesnetsizliğini göstermek için okunak isterim.

"Türkiye İşçi Partisi"nin halkçılık anlayışına göre, demokrasi sadece politik hayata ve düzene özgü bir rejim değildir. Sosyal hayattan ve kurumların tümü demokrasi kavramının kapsamına girer. Demokrasi, toplumun bütününe kapsadığı zaman, ancak, biçimde kalan bir rejim olmaktan çıkar, ekonomik ve sosyal bir öz kazanarak tam anlamında gerçekleşir. Devletin emekten yana olması, yapılan işlemlerin reformların gerçekten halk yararına olabilmesi için, halk kitlelerinin toplum hayatının her kesiminde, bütün kademelerde söz ve karar sahibi olması gerekir. Devletin ve toplum işlerini yürüten her türlü merkezi teşkilatın halktan kopmuş, katılaşmış kartesiyeciliğe boğulmuş bir hal alması için halkın her kesiminde, her kademede aktif iştiraki kaçınılmaz bir zorunluktur. Türkiye İşçi Partisi demokratik düzende halka çeşitli ortak maksatlar için teşkilatlanmaktan yana tanır, halkın toplum işleri ile ilgilenmesi için gerekli ortamı yaratır. Her işte halkın şevkli ve istekli çabasını sağlamayı şart sayar. Halk, toplum hayatının her alanında yönetimi ve denetimine etkili bir şekilde katılacaktır. Üst kademeler ile alt kademeler, merkezi teşkilat ile mahalli teşkilat kademeleri arasında karşılıklı münasebetler ve etkiler sistemi kurulacak ve bu bağların kopmamasına, karşılıklı alışveriş kanallarının tıkanmamasına özellikle dikkat edilecektir."

Bu mudur Parti bürokrasisi yönetimi, tahakkünü?

Türkiye İşçi Partisi bu demokrasi anlayışını daha sonraki beyan ve tutumu ile sürdürmüştür. Sol kanatta yer alan tartışmalarda, işçi sınıfının sayıca az ve bilinçlenmemiş, emekçi halk kitlelerini ters şartlandırılmış bulup da, devrimci gücün sivil-asker ara tabakalar olduğunu bu güçlerin iktidarının halk yararına işler yaparak sonradan halkın desteğini kazanabileceğini ileri süren görüşlere ısrarla karşı çıkmış, işçi ve emekçi halkın gücü, katkısı olmadan tepeden inme sosyalizm olamaz, köklü düşüncüler yapılamaz tezini savunmuştur. Son on yılın yayınlarında yer alan tartışmalar gözden geçirilince bu açıkça görülür, ve bu yayınları, tartışmaları izlemiş olan herkesçe de bu hakikat bilinmektedir.

Devrim ve İhtilal Kavramları:

İddianame, bizim cebir ve şiddet yolu ile Anayasa dışı yollardan iktidara gelmeyi öngördüğümüzü ispat zımında devrim ve ihtilal kavramlarını eş anlamda kullanmaktadır; yani, yine bir kavram karışıklığı ve demagoji yolu ile bizi suçlama yoluna başvurmaktadır.

İddianamenin 20. sayfasında, 4. Büyük Kongre kararlarının birincisinde sosyalist devrim aşamasından söz edildiğini belirttikten sonra, "buradaki devrim mevcut düzenin Anayasa ve Halka rağmen zor kullanılarak değiştirme hareketidir" denilmektedir. Böyle olduğunun delili ispatı nerede? Yok. Yalnız yine komünizme atıf yolu ile bu iddia ispatlanmak isteniyor, ve aynı paragrafın biraz aşağısında "Sosyalist devrim sözü komünistlerin dilinde komünist ihtilal olarak kullanılır" deniliyor. Sonra bunun böyle olduğunun ispatı, delili olarak Türkiye dışında yayınlanan bir gazetede bir yazı gösteriliyor ve bu gazete için partinin "yayın organı halinde gördüğümüz" ibaresi kullanılıyor. Türkiye İşçi Partisinin ülke dışında yayın organı yoktur; adigeçen gazetenin yayınlanışı ve yazıları ile de partinin hiçbir ilgisi, ilişkisi yoktur.

Savcı, sözkonusu iddiası için delilleri partinin tüzüğünde, programında, on yılda sayısı binleri bulan bildirisi, konuşma metinleri, kurul raporları gibi belgelerinde bulması gerekirdi. Bunlarda hiçbir suç delili, unsuru bulamayıp da dış ülkede çıkan bir gazetenin bir yazısına başvurması, suçlayıcı iddiasının zayıflığını, mesnetsizliğini, geçersizliğini ortaya koyar.

Şimdi devrim ve ihtilal kavramlarının anlamlarına geçeyim. Devrim kavramının bir geniş sosyal anlamı, bir de daha dar politik anlamı vardır. Geniş anlamda devrim, bir sosyal sistemden diğer bir sosyal sisteme geçiştir; Örneğin, feodalizmden kapitalizme, kapitalizmden sosyalizme geçiş. Bu geniş-sosyal anlamda devrim, uzun bir zaman sürecinde oluşur, olgunlaşıp gerçekleşir. Bu zaman içinde yer alan devrimci süreçte bir dönem gelir ki toplumun sosyal sınıf yapısı niteliksel bir değişim gösterir. İktisaden güçlü ve nüfuzlu olan, buna dayanarak siyasi iktidarı elinde tutan eski egemen sınıf yitirdiği iktisadi gücü ve nüfuzu ile birlikte siyasi iktidarı da kaybeder. Yeni gelişmiş ve güçlenmiş sınıf siyasi iktidarı alır. Bu, siyasi anlamda devrimdir.

Bu siyasi anlamda devrim ihtilal yolu ile de olabilir, barışçı demokratik yoldan da. İhtilâlin gerekli olduğunun savunulduğu hallerde ve zamanlarda bu zorunlu ve evrensel bir toplumsal kanunun gereği olarak değil, somut özgül şartların sonucu olarak ileri sürülür. Bu şartlar da şudur: İktisadi gücünü ve fonksiyonunu yitirmiş, toplumun, devleti yönetmede acze düşmüş eski egemen sınıfların ve bunların yönetimlerinin iktidara yapışmaları, barışçı ve yasal yoldan iktidarı devretmeye yanaşmamları, iktidarlarını sürdürebilmek için cebir ve şiddet uygulamalarına başlamaları. Bu durum, iktidar değişikliğinin barışçı, demokratik olmayan yoldan, ihtilal yolundan gerçekleştirilmesi hareketlerine meydan verir.

Sayın savcının iddiası hilâfına, bugün Marksist-Leninist çevrelerde, özellikle Batı'da, ihtilâlin zorunlu olup olmadığı tartışıldığı ve zorunlu olmadığı görüşlerinin ileri sürüldüğü görülmektedir. Nitekim bugün batının en büyük iki komünist partisi, Fransız ve İtalyan partileri, barışçı, demokratik yoldan iktidara gelmeye ve iktidara katılmaya hazırlanmaktadır. Fransız Komünist Partisi, Fransız Sosyalist Partisi ile birlikte seçimlere girmek ve kazandıkları takdirde birlikte bir koalisyon hükümeti kurnak üzere şimdiden görüşmeler yapmaktadır. İtalya'da ise Komünist Partisi'nin hükümete iştirakinin uzunca bir süredir tartışıldığı bizim basınımıza kadar yansımıştır. Şili'de de Marksist Allende Hükümeti barışçı demokratik yoldan iktidara gelmiştir, ve Şili Anayasası çerçevesinde iktidarda kalmaktadır; ana Şili toplumunun kapitalizmden sosyalizme geçişini sağlayacak bir politika güttüğünü de saklamaktadır.

Türkiye İşçi Partisinin Anayasa çerçevesi içinde, barışçı ve demokratik yoldan iktidara gelmeyi ve iktidarda kalmayı öngördüğünü partiye bağlayıcı belgeleri ortadadır. Türkiye İşçi Partisinin 10 yıllık davranış ve hareketleri de ortadadır. Bu uzun süreçte parti toplantıları, kongreleri, binaları kaba kuvvet saldırılarına, baskınlarına uğradığı halde parti yönetimi bu çeşit mücadele usullerine rağbet etmemiştir. Anarşist terörist hareketlere karşı kesin vaziyet almıştır ve bu vaziyet alışını defalarca kamuoyuna açıklamıştır.

Türkiye İşçi Partisinin Anayasa çerçevesi içinde mücadeleyi ve iktidara gelmeyi öngörüşünün sebebi, sadece, açık yasal bir örgüt oluşundan değildir. Anarşist terörist hareketleri, gerilla strateji ve taktiklerini geçerli, çıkaryol görmediği, bu yollardan meselelerin çözülmesinin toplumsal gelişmeyi sosyalizm doğrultusuna sokmanın mümkün olmadığını bildiği içindir de. Bilme dayanan politika ilkesini benimsediğini, sosyalizme geçiş yollarının ve sosyalizmi gerçekleştirmek biçimlerinin evrensel toplumsal gelişme kanunlarına ve her toplumun kendi tarihsel özgül şartlarına göre olacağını belirtmişim. Bu açıdan da anarşist terörist hareketler gerilla strateji ve taktikleri reddolunur.

Sırası gelmişken suna da işaret etmek isterim ki, politik devrimin bir biçimi olan ihtilal ile anarşizmi, terörizmi ve gerillacılığı da birbirine karıştırmamak lazımdır. İkisi aynı şey değildir. Toplumların tarihinde başarılı ihtilaller görülür. Bizim tarihimizde de Milli Kurtuluş Savaşı içe dönük cephesi ile bir ihtilaldir; otokrasiye (saltanat ve hilafete) ve onu destekleyen tutucu sınıf ve güçlere karşı bir ihtilal hareketi idi. İhtilallerin de bir

sosyal kanuniyeti, determinizmi vardır. Toplumların belirli objektif şartlar ve belirli ideolojik şartlar meydana gelmedikçe ihtilaller vukua gelmez; ihtilalci teşebbüsler belirsiz bir sonuç vermez, başarısız çıkışlar olmaktadır.

Bunun için, Türkiye'nin 12 Mart tarihinde, beyinleri yıkanırçasına müteaddiyen tekrarlanan deyim ile bir "Kızıl İhtilal" eşiğinde olduğu iddiası, ya sosyolojik bilgisizliğin, ya politik demagojinin, veya her ikisinin ifadesinden başka birşey değildir. Anarşist terörist hareketlerin şehir ve kırsal millas stratejisinin kesinlikle başarı şansı yoktur. Ve bu tür mevcut kanunlarla önlenemilirdi. Zamanın iktidarı bu konuda aciz de değildi. Ana egemen sınıfları tedirgin eden Anayasayı değiştirmek hiçdeğilse hazırladığı birtakım kanunlarla Anayasal hak ve özgürlükleri kısıtlama, demokratik ortamı daraltan uyanan işçi ve emekçi kitlelerin demokratik hak ve özgürlüklerine sahip çıkma hareketlerini önleme amacıyla giriştiği ve niyetlendiği teşebbüslere kamuoyunu hazırlamak, gerekçe göstermek için olayların hızlanıp şiddetlenmesine iktidar göz yumuyor, hatta el altından destekliyordu. Sözü ettiğimiz olaylar çarpıcı, heyecanlandırıcı olaylardır; güdülen maksat için propaganda edilmey elverişli olaylardır; ne var ki, toplumsal gidiş ve politika açısından en gözde çarpıcı, heyecanlandırıcı olaylar mutlaka en önemli olaylar değildir. Derinden akan sular gibi, toplumsal yapıda alttan alta olan değişimler ve gelişmeler daha önemlidir, daha etkindir. Marifet yüzyıldaki çarpıntıları değil derindeki akıntıları görebilmek, doğru değerlendirebilmektir.

İşte bir yandan 1961 Anayasası ilercisi, halktan yana Türkiye'nin toplumsal gelişmesine set çekmeyen bir Anayasa olduğu için, öte yandan yukarıda özetlediğim tahliller ve vardığımız gerçekçi sonuçlar dolayısıyla ki, TİP Anayasası çerçevesi içinde mücadele vermeyi ve iktidara gelmeye çalışmayı seçmişti. Anayasal hukuk düzeni, demokratik ortamı devam ettiriydi, Anayasa gittikçe daha tam uygulanarak, demokratik ortam sürekli gelişerek devam ettiriydi, kapitalizmden sosyalizme geçiş barışçı, demokratik yoldan gerçekleştirilirdi. Şimdi, ye almakta olan olumsuz gelişmeler ışığı altında, Türkiye'nin geleceği için aynı şey söylenemez. Bütün toplumlar, şimdi emperyalist-kapitalist dünyanın lideri olan Amerika Birleşik Devletleri dahil gerçek sosyalizme yönelmektedir. Bu, insan toplumlarının genel evriminde evrimsel toplumsal kanun olarak görülüyor. Sosyalizme doğrulma ve geçme barışçı demokratik yoldan mı olacaktır, yoksa ihtilal yolu ile mi olacaktır? Bu sorunun cevabını her toplumun özgül somut şartları, özellikle egemen sınıflarının ve iktidarlarının tutumu tayin edecektir.

İddianamenin burjuva demokratik devrinden ve sosyalist devrinden kongre kararında söz edilmesini cezayı gerektiren bir suçmuş gibi ele almasındaki mantığı tutar tarafı yoktur. Çağımızda, devrimler konusunda burjuva demokratik devri ve sosyalist devrinden başka bir devrim sözkonusu değildir. Herhalde feodal devrim, köle toplumu, aşiret ve kabile toplumları devrimleri olacak değildir.

Devletçilik, Özel Sektör Sorunları:

Bütün az gelişmiş veya gelişmekte olan toplumlar da iktisadi devletçilik politikası uygulanmakta, ekonomide bir devlet sektörü oluşmaktadır, ve bu sektör ağırlık kazanmaktadır. Sosyo-ekonomik bir zorunluk olarak, objektif toplumsal bir gelişme olarak bu süreç yer almaktadır. Türkiye'de de durum böyledir.

Öte yandan, tekelleri kapitalizm aşamasında ilerlemiş toplumlar da devletin ekonomiyi müdahalesi artmakta, hatta tekelleri kapitalizm, devlet tekelleri kapitalizmine dönüşmektedir.

Her iki halde de devletçilik politikası ve ekonomide devlet sektörü konusunda cevaplanması gereken temel soru şudur: Devletçilik politikası ve devlet sektörü sermayeci sınıfların, mutlu azınlığın dolaylı kontrolünde ve hizmetinde mi olacaktır, elmalıdır? Yoksa, işçi ve emekçi geniş halk kitlelerinin denetiminde mi olacaktır?

ve hizmetinde mi olacaktır? Devletçilik politikası özel sektörü, burjuvaziyi palazlandırmak, zenginleştirmek anacına yönelik ve fiilen bunu sağlar mı olacaktır, yoksa, milli ekonominin bütünü ile en hızlı tempoda, tutarlı, dengeli geniş halk kitlelerinin refahını sağlayacak biçimde kalkınmasını anaçlar ve gerçekleştirir mi olacaktır?

Biz sosyalistlerin cevabı ikinci şaktır. Türkiye'de ise devletçilik birinci şık tercih edilerek uygulanagelmıştır. Bunun için de hızlı, dengeli, tutarlı bir kalkınma; geniş halk kitlelerinin refahı sağlanamamıştır. Giderik Devlet Sektörü bir çıkmaza girmiştir. Öyle ki, devlet sektörü ve işletmeleri konusunda "birşeyler yapmak", tedbirler almak hususunda hemen herkes birleşir halle gelmiştir. Tabii, asıl mesele, yapılacak "birşeyler" in ne olması gerektiğidir. Tartışmalı konu, sorunun can alıcı noktası budur.

Türkiye İşçi Partisi iktidara geldiğinde özel sektörü ortadan kaldırmıyacağını ve bu konuda izleyeceği politikayı programında açıklamıştır. Parti, yasal yasalardan korunmak için böyle yapmıştır, yani iddianamenin deyini ile bir aldatmaca değildir bu. Bilimsel, gerçekçi politikayı benimsediği içindir. Devletleştirme demek, bu muameleye tabii tutulan sektörü, işletmeyi merkezi karar ve yönetime bağlamak demektir. Bunun başarılı olabilmesi için sözkonusu sektörde üretin güçlerinin belirli bir gelişme aşamasına ulaşmış, işletmelerin teknolojik ve organizasyon açısından belirli bir düzeye ve büyüklüğe erişmiş olması gerekir.

Teknolojik ilerleme ve üretinin organizasyonundaki gelişmeler sonucu modern ekonomiler ve işletmeler binlerce işçi ve personel çalıştırır ve çok sayıda çeşitli işletmeler bir tek merkezi yönetimde birleşir hale gelmektedir. Bu ekonomik süreç kapitalist sistemde tekellere, monopollere yol açmaktadır. Hatta bugün tekeller birleşerek çok-milletli süper monopoller teşkil etmektedir. Monopoller, ellerinde muazzam sermaye toplanış küçük bir sermayeci sınıfa ekonomiyi e hakim olmak, devlet siyasetini nüfuzları altına almak, çalışan geniş kitlelerin çalışma şartlarını, gelir bölümündeki paylarını kontrol edebilme imkanlarını vermektedir. Binaenaleyh, Türkiye'de özel sektör tekelleşmeye doğru gittiğinde, işletmeler ve bunların organizasyonu belli bir çizgiye ulaştığında bunları devletleştirmek hiç şüphesiz kamu yararı gereği olacaktır.

İddianamenin, özel sektörün plan dahilinde bir düzene bağlanması, milli ekonominin yararlı bir parçası haline getirilmesi konusundaki görüşlerinize karşı çıkması anlaşılır şey değildir. Hala bizi, "tüketime müdahale", işe göre ücret emeğe göre gelir önerilerimizle suçlanmaya kalkması, tabir nazur görülsün, düpedüz gülünç durmakta. Sayın Savcı, Anayasanın özel mülkiyet ve özel teşebbüs konularında koyduğu "kamu yararına aykırı olamaz" hükmünün anlamını ve önemini anlamamış, Anayasanın iktisadi ve sosyal hayatın düzenlenmesi, yatırımları yönlendirilmesi konularında devlete yüklediği görevleri ve tanıdığı yetkileri hiç incelememiş görünüyor. Anayasa'nın bu çok önemli hükümleri dikkate alınmış uygulanmaya geçirilmiş olsaydı Türkiye'nin bugün kalkınması, ekonomik durumu, ekonominin bütünü içinde özel sektörün konumu çok farklı olurdu.

Gerçek planlama üretin ve tüketin alanlarını kapsar şekilde yapılır. Bugün bile, işletme vergisi tüketime müdahale değil de nedir? Resmi ağızlar tüketimin kısıtlanıp yatırımlara fon yaratılması gerektiğini, vergilemenin bunu sağlayacağını açıkça ifade etmiyorlar mı? İşe göre ücret, emeğe göre gelir ilkelerine riayet edilmesin de parazitlerin haksız kazançlarına alabildiğine müsaade mi edilsin?

Kürt Halkı Konusu:

İddianamenin, delil olarak 4 ncü Büyük Kongrenin 8 no'lu kararına ve partinin "Faşizme Hayır" kampanyasında dağıtılmış bildiriye dayanarak TCK'nun 141-4 ve 142-3 maddeleri açısından bizleri suçlaması da geçerli değildir. Kongre kararının hangi ifadelerinde hangi suç unsurları bulunduğu ve sözü geçen maddeler kapsamına girdiği gösterilmiş, ispatlanmış değildir.

İddianame bu konu ile ilgili kısmında, Kongre kararında "...Türkiye'nin doğusunda Kürt halkının yaşamakta olduğunu kabul ve ilan eder..." denildiğini belirttikten sonra, hemen ardından, şu hükmü vermektedir:

"Burada Anayasamıza göre Türk olan ve Türk vatanına sadakatla bağlı bulunan insanları Bilimsel Sosyalizm (Marksist-Leninist görüş) ve sosyalist devrin (Komünist ihtilal) amaçları ile bir malzeme gibi istismar etmektedirler."

Aynı paragrafın biraz daha aşağısında da "Etnik ayrılıkları sömürerek ayaklanmaları, ayrılıkları teşvik etmek, etnik ayrılıkları kızıl ihtilalin bir vasıtası olarak kullanmak her yerde komünistlerin izledikleri usuldür" denilmektedir.

Görülüyor ki, iddianamenin aynı paragrafından aldığımız bu üç cümle birbirinden tamamen kopuk kalmaktadır. Doğu bölgesinde Kürt halkının yaşadığını söylemiş olmaktan, bu insanların komünist ihtilal için bir malzeme gibi istismar edilmesi sonucu nasıl çıkar anlamak mümkün değildir. Etnik ayrılıkları sömürerek ayaklanmaları, ayrılıkları teşvik etmek babında ne yapmışız o da söyleniyor. İddianamenin diğer kısımlarında olduğu gibi bu kısmında da ileri sürülen suçlamalar soyut, mesnetsiz, delilsiz iddialar olarak havada kalmaktadır.

Bu noktada şu hususu da kısaca belirtmek isterim: Diğer konularda olduğu gibi, bu konuda da savcı bir kavram karışıklığına düşmekte, "Halk" ve "Millet" kelimelerini eş anlamda kullanmaktadır. Oysa bir millet bütünlüğü ve birliği içinde çeşitli etnik topluluklar (Halklar), dil, din, mezhep grupları bulunabilir. Anayasanın, "devlete vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türktür" tanımını getirmesi, Türk'ün tarifinde başka sosyolojik kıstaslar koymaması bundandır. Milletlin bileşiminde bu çeşitli toplulukların bulunması, bunların bir devletin vatandaşları bütünü, millet bütünü olarak kaderde, kıvançta, tasada ortak ve belli amaçlar ve ülküler etrafında birleşmiş olmalarına engel değildir.

İddianame, meseleyi sadece bir bölgesel kalkınma sorunu olarak ele almayışınızı da kendi başına bir suç sayıyor, bize "itiraflar" atfediyor. Oysa ortada itiraf edecek bir husus yok, bizim sarıh beyanlarımız vardır. Daha 1964 şubatında kabul edilen Parti Programında mesele sadece bir bölgesel kalkınma sorunu olarak ortaya konmamıştır, böyle olmadığı belirtilmiştir. O günden bu güne kadar mesele hep böyle iki yönlü ele alındığı halde, hiçbir kanunî takibat açılmamıştır. Anlaşılan bütün kabahatimiz Kongre kararında halk kelinesini kullanmış olmanızdır.

Neden mesele sadece bir ekonomik kalkınma meselesi değildir? Çünkü, Doğu bölgesindeki yurttaşlara Anayasanın 12. maddesinin emrettiği ve demokrasinin gerektirdiği eşit muamele yapılmamaktadır. Anayasanın 12. maddesi "Herkes, dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefî inanç, din ve mezhep ayrımı gözetilmeksizin kanun önünde eşittir" hükmünü koyduğu halde Doğu bölgesinde Kürtçe konuşan yurttaşlarımız bundan dolayı ters muamelelere, baskılara maruz bırakılmaktadır.

1970 yazında Doğu illerinde kaçak silah ve suçlu aramak gerekçesiyle yapılan Komando hareketleri ve bu konuda gazetelerde çıkan haberler ve seri halde uzun röportajlar bu ayrım gözetim muamelelerinin ne derecelere kadar vardığını gözler önüne sermiştir. Bu utanç verici, mutlaka önlenmesi gereken bir durumdur. Meseleyi derhal senatörünüz vasıtasıyla İçişleri Bakanına tevcih olunmuş yazıl

soru şeklinde Senato'ya götürdük. Daha sonra Temmuz ayında memleketin karşılaştığı ciddi sorunlar konusunda Cumhurbaşkanına sunduğumuz muhtıradaki bu sorunu da ele alarak bu çeşit hareketlerin Anayasaya aykırılığını ve Devletin bütünlüğü açısından taşıdığı tehlikeleri belirttik.

Daha önceki yıllarda da Doğuda çşkiye takibi hareketlerinde halkın uğradığı gadir ve eziyet de gazetelere aksetmiş, yine röportajlar yayınlanmıştır. O zaman da Parti grubu olarak meseleyi bir kaç kere Meclise getirmiş, Doğu illerinde idare-halk ilişkilerinin bozulduğuna Hükümetin dikkatini çekmiştik.

1970 Yazını izleyen sonbaharda toplanan 4 ncü Büyük Kongre aktüel hale gelen bu sorun üzerinde durmuş ve bilinen 8 numaralı kararı almıştır. Bu kararda 141-4 ve 142-3 maddeleri hükümlerine giren hiçbir husus yoktur. Savcılığın Kongre kararını bu maddeler hükümleri ışığında inceleyip tahlil etmesi, karardaki bu maddeler hükümlerine giren suç unsurlarını bir bir göstermesi gerektirdi. Bu nu yapmamıştır. Yapamazdı da, çünkü Kararda bu suç unsurları yoktur.

8 numaralı Kongre kararının son paragrafının İddianamede verilen yorumu, Savcılığın konuyu kavramaktan ne kadar uzak olduğunu göstermektedir. Partinin, Kürt halkı sorununa işçi sınıfının sosyalist devrin mücadelesinin gerekleri açısından baktığının ifade edilmesi, milli bütünlük ve birlik açısını reddetme anlamına gelmiş gibi bir yorum yapılmıştır. Savcının bilmesi gerekir ki, milli birlik ve bütünlük sosyalizmle çelişen bir şey değildir. Türkiye sosyalist düzene geçtiği zaman milli birlik ve bütünlük çok daha sağlam temellere oturacaktır. Kararın son paragrafı, Türkiye'de işçi ve emekçi sınıfların sosyalist hareketinin birliğinin Kürt halkı sorunu dolayısıyla bölünmesine müsaade edilmeyeceği anlamına konulmuştur. "Böl ve hakim ol" düsturu, egemen burjuva sınıfların ve iktidarlarının politikasıdır. Aynı kararın daha önceki bir paragrafında Partinin bütüncü, seven - milliyetçi akınlara karşı olduğunu belirtildiği de hatırlanırsa son paragrafın anlamı büsbütün açığa çıkar.

Bütün mesele, birlik ve bütünlüğün baskı ve şiddet eylemleriyle, zorla muhafaza edileceği midir, yoksa Anayasal hak ve özgürlüklerde eşitlik esası üzerinde mi perçinleştirileceğidir.

Bu konudaki görüşlerinizi iyi ifade ettiği kanısında olduğum, Cumhurbaşkanına sunduğumuz muhtıradaki konu ile ilgili bölümü burada okunak isterim. Muhtıranın bir suretini bu ifadeye ek olarak sunuyorum.

Anayasanın başlangıç kısmındaki, milletin bütün fertlerinin kademede, kıvançta ve tasada ortak bölünmez bir bütün olması ilkesi de, Doğu illerinde uygulanmış ayırın gözetin muamelelerinin, baskı ve şiddet yöntemlerinin son bulmasını, Anayasal hak ve özgürlüklerde eşitliğin fiilen sağlanmasını gerektirir.

Diğer Konular:

Bu dava Partinin tüzel kişiliği hakkında olmayıp, bizlerin şahıslarımız hakkında açılmış bir dava olduğu halde, İddianamede şahsına ait çok az şey vardır. Bunlara kısaca değinmek isterim.

İddianamenin beş kısmında, her nedense, "Türkiye'de Komünist Hareketlere kısa bir bakış" gerekli görülmüştür. Herhalde Türkiye İşçi Partisi'nin bu hareketlerin bir parçası olduğu izlenimini yaratmak için olacak. Bu tarihte benimle ilgili olarak Barışseverler Derneğinden de söz edilmektedir.

Bu derneğin dağıttığı bir bildiri dolayısıyla açılan dava Askeri Mahkemede görüldü. O zaman da Derneğin dışarı ile ilişkisi olduğu, çuval dolusu evrak ele geçirildiği yazıldı, gazetelerde manşet oldu. Ama mahkemeciler sırasında Derneğin ne dışta, ne içte gizli ilişkileri bulunmadığı, bu konuda çuval dolusu değil, tek bir belge ele geçirilmediği ortaya çıktı. Komünformda bir barışseverler teşkilatı kurulmuş bulunmasına ve bizim derneğin onun bir yan kuruluşu olmasına da fiilen inkâr yoktu, çünkü 1950 de Komünform çoktan dağılmış, ortadan kalkmış bulunuyordu.

Bildiri dolayısıyla TCK'nun 161 nci maddesi 4 ncü fıkrasına göre 15 aya mahkum edildi. Askeri yargıtayın tasdik kararı 2'ye karşı 3 oy çoğunluğu ile alınmıştı. Yargıtay heyetinin 2 askeri yargıç üyesi mahkumiyet kararına muhalif kalarak uzun muhalefet serhi vermişlerdi. Mahkumiyet kararı hukukçu olmayan subay üyelerin oyları ile onaylanmıştı. 161 nci maddenin 4 ncü fıkrası o kadar antidemokratik nitelikte idi ki, 1960 dan sonra yürürlükten kaldırıldı.

İddianamede verilen bilgilerin ne derece sıhhatli olduğunu göstermek bakımından bir iki nokta üzerinde daha kısaca duracağım. İddianamenin yine tarihçe bölümünde şöyle bir cümle var: "Sanık Behice Boran'ın da yöneticileri arasında bulunduğu "Yurt ve Dünya", "İleri Adımlar", "Sartel'lerin çıkardıkları", "Tan Gazetesi" de G.T.K.P.'nin denetimi altında Parti görüşlerini günü gününe aksettiriyordu."

Bu tek cümlede şu yanlışlar vardır:

- 1) Çıkardığın ikinci derginin adı "İleri Adımlar" değil, sadece "Adımlar"dı.
- 2) Bu dergilerin yöneticileri arasında değildin, her ikisinin de sahibi ve yazı işleri müdürü idin.
- 3) Bu dergilerde G.T.K.P.'nin görüşlerini günü gününe aksettirmiş olmanın imkanı yoktu, çünkü aylık dergilerdi. Üstelik siyasi dergiler değillerdi, fikir ve sanat dergileri idi. Memur olan (Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesinde doçenttim) siyasi dergi çıkarmaya kanunen engeldi.

Yanlış bilgiye diğer iki örnek de Sadun Aron ile benim ve Enek Grubunun Kongrede bildiriler dağıtmış olmanız iddiasıdır. Ne ben, ne Aron, ne Enek Grubu Büyük Kongrede bildiri dağıtmış değiliz. İddianameye eklenen, dağıtılmış olduğu iddia edilen metinler benim kaleminden çıkmamıştır, kime ait olduğunu da bilmiyorum. Benim bildiğim kadarı ile, Kongre süresince iki bildiri dağıtma teşebbüsü oldu. Partiye karşı olan iki sol grup mensupları Kongrenin yapıldığı binanın antresinde bildiri dağıtmaya teşebbüs ettiler. Ana bu teşebbüs Partili görevliler tarafından engellendi.

İddianamenin İstanbul Eminönü ve Gaziosmanpaşa ilçeleri, Partizan dergisi ve İstanbul İl örgütünün 1970 Haziranında yayınladığı bildiri konusundaki iddiaları üzerinde durmayaacağım. Parti mahalli örgütlerinin faaliyetlerinin Partisi bağlanadığı Siyasi Partiler Kanununun 111-2 ve 111-3 maddelerinde belirtilmiştir; şahıslarımızı ise hiç bağlamaz. Kaldı ki, adı geçen mahalli örgütler sözü geçen bildirileri yayınladıkları tarihte Parti yönetiminin muhalif hiziplerin elinde idi. 4 ncü Büyük Kongreden sonra bu örgütlerin yönetim kurullarının tümü değişmiştir.

Partinin Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) ile ilişkilerinde kanunlar muvacehesinde suç teşkil edecek hiçbir husus yoktur. Bu sendikaların hazırladıkları raporlar ise ne partiyi, ne şahıslarımızı ilgilendirir. Bu nedenle bu konu üzerinde daha uzun durmak gereğini görmüyoruz.

Hülâsa iddianame, hukuk anlayışı, ileri sürdüğü hukukî ispat ve deliller bakımından geçersiz olduğu kadar, güvenilir bilgi verme açısından da ciddiyetten yoksundur.

İddianameye ilişkin ifaden şindilik bundan ibarettir.

Yalnız sözlerini bitirmeden önce çok önemli bulduğum bir husus üzerinde kısaca durmak isterim. Bundan önceki duruşmalarda vekilleriniz Sıkıyönetim Mahkemelerinin görevleri, Anayasaya uygunluğu konularında itirazlar ileri sürdüler. Ve bu konuların tartışılması uzun zaman aldı. Şüphesiz vekilleriniz bu itirazlarını biz nüvekilliklerinin muvafakati ile yaptılar. Bu itirazlar ve tartışmalar neden yapıldı? Daha önceki duruşmalarda sayın savcı bu davranışlarınızı

"Bunların taktikleridir" cümlesi ile tavsif etti. Sayın Duruşma Yargıcı da neden bu meseleleri bu davanın duruşmalarına getirdiğinizi sordu. Buna cevap vereyim. Bu itirazlar bir taktik olarak yapılmadı. (Sayın Savcının "bunlar" kelimesi ile kinleri kastettiği de üzerinde durulması gereken ayrı bir husustur. Kanaatinco kendisinin peşin hükümle hareket ettiğinin bir göstergesidir. Bunun üzerinde durmayacağın, yalnız not ediyor, geçiyorum.)

Biz burada şahıslarınıza yapılmış suç ishatlarından, mahkumiyetten, tutuklu olma halinden kendimizi her ne suretle olursa olsun kurtarmaya çalışsan, yani bu işten yakınızı sıyırmaya çalışan sanıklar durumunda değiliz. Hiç böyle bir kaygınız yok. Partinin On yıllık hayatında olduğu gibi, her birinizin Parti üyesi bulunduğumuz sürece olduğu gibi, biz burada, her şeyden önce 1961 Anayasasını, onun getirdiği demokratik hak ve özgürlükleri savunma durumundayız.

Bu görev bildik, hâlâ da görev biliyoruz. Yurtseverliği, halkımıza bağlılığı böyle anlıyoruz.

Anayasal hak ve özgürlükler, demokrasi, sadece yasalardaki hükümlerle gerçekleşmez. Yasal özgürlüklerin, hakların, kağıt üzerinde kalması, toplumun hayatında ifadesini, tecellisini bulabilmesi için, bütün yurttaşların, kurumların, örgütlerin somut günlük yaşantılarında, somut yaşantının getirdiği bütün durumlarda bu hak ve özgürlüklere sahip çıkmaları, Anayasanın, demokratik hak ve özgürlüklerinin mücadelesini vermeleri gerekir. Bu dava tarihi bir davadır denildi bu duruşmalarda. Bu bir "edebiyat yapma" sözü değildir, demagojik bir söz değildir. Türkiye'de demokrasinin tarihinde bu dava önemli bir yer alacaktır. İleride Türkiye'nin bu günlerinin incelendiği, değerlendirildiği, tarihi yazıldığı zaman bu davanın tarih önünde davası görülecektir. Dahası var, Türkiye'nin ilerideki objektif toplumsal gelişmeleri, belki bu davanın yeniden görülmesi şeklini de alabilecektir. Bizim için Tarih önündeki davada temiz hesap verebilmek, Tarih önündeki davada, 1961 Anayasasını, demokratik hak ve özgürlükleri soruna kadar, her şart ve halde savunmuş insanlar olarak yer alabilmek önemlidir.

Saygılarınıla,

Behice Boran